

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-260

21.3.2022

Gjensidige Forsikring ASA

Ansvar

Fallulykke i dyrepark – glatt trapp i amfi – culpa eller objektivt ansvar?

Skadelidte var på besøk i en dyrepark den 12.3.17 da hun skled i amfiets trappeområde og falt ca. to meter ned på et betongdekke. Trappen var ifølge skadelidte glatt/fuktig og trengselen var stor da det ble avholdt en barnebursdag i parken samme dag. Fallet medførte at hun slo høyre skulder, nakke, hofte og håndledd. Siden smertene etter ulykken ikke ga seg ble skaden meldt til dyreparken våren 2021, som igjen videreformidlet kravet til eget forsikringsselskap. Den 15.6.21 avviste selskapet at det var ansvarlig for å dekke skadelidtes tap med den begrunnelse at dyreparken ikke hadde opptrådt ansvarsbetingende uaktsomt. Nemnda kom til at det ikke var dokumentert ansvar for dyreparken, verken på culpagrunnlag eller på objektivt grunnlag.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning under ansvarsforsikringen til en dyrepark etter skade ved fall i parkens amfi.

Skadelidte besøkte en dyrepark den 12.3.17 sammen med sin datter og et vennepar. I forbindelse med at skadelidte vandret i parkens regnskogsområde, skled hun i amfiets trappeområde og falt ca. to meter ned på betongdekket. Hun holdt datteren i hånden da ulykken skjedde og forsøkte å beskytte henne i fallet. Fallet førte til at hun slo høyre skulder, nakke, hofte og håndledd.

Skadelidte oppsøkte et legesenter dagen etter hendelsen, hvor det ble utelukket brudd i armen. Hun ble videre henvist til å ta kontakt med fastlegen dersom smertene ikke ga seg.

Av vedlagte legejournaler fra S. sykehus datert 25.3.21 og fastlege datert 12.8.21 fremgår det at skadelidte fortsatt sliter med smerter etter ulykken, herunder hodepine. Det er også påvist skader i håndledd og hofte på MR.

Skadelidte meldte skaden til dyreparken våren 2021 og skrev bl.a.:

Viser til praten nettopp for innmelding av ulykken jeg hadde hos dere i mars 2017. Hvorfor jeg ikke har kontaktet deg før er fordi målet bare har vært å bli frisk, og så har jeg ikke vært obs nok på at ... også har en slags ansvarsforsikring ...

Den 12.3.2017 skle jeg på en steintrapp i regnskogen og falt 2 meter ned på betongdekke i ... (kanskje p.g.a noen druer (?)) som lå der, fra mating av noen dyr?

Skaden ble videreformidlet til selskapet under parkens ansvarsforsikring den 12.5.21.

Kravet ble avvist av selskapet 15.6.21 under henvisning til at det ikke var dokumentert at dyreparken hadde opptrådt ansvarsbetingende uaktsomt:

Av skademeldingen fremgår det at du ikke kjenner årsaken til fallet. Det kan ha skjedd som følge av noen druer som lå der fra mating av dyr, eller at datteren din, som du holdt i hånden, skled først. Utfra fremlagte opplysninger er det ikke noe som taler for at skaden oppstod som følge av utvist uaktsomhet fra dyreparkens side, og dermed er det heller ikke grunnlag for erstatning under ansvarsforsikringen

Skadelidte påklaget avslaget 9.9.21 og viste til følgende:

Verken jeg eller vitner er enige i avslaget til G.... Ulykken, med påfølgende store skader som har gitt varige men og delvis arbeidsuførhet, oppsto som følge av uaktsomhet fra

- Som vitnene skriver "*Denne dagen var det ganske fuktig, vått og glatt enkelte steder her.*" Dyrehagen har vedlikeholdsmessig og preventivt ikke rengjort gangpartiene på forsvarlig måte. Etter å ha hatt årskort ved ... i flere år har det periodevis vært mer grønske og mangelfull rengjøring på gangveiene, dvs. uforsvarlig rengjøring. Ordmåten vitnene beskriver sin opplevelse av at det var noe spesielt denne dagen tydeliggjør at uforsvarligheten var ekstra gjeldende på ulykkesdagen. Det er viktig med vitnene i denne saken, da det tok tid før jeg kunne reise meg av smerter og besvimelse.

- ... har uaktsomt gjennomført barnebursdag med matrester etter mating av dyrene liggende rundt, og trengsel med veldig mange tilstede på et glatt og usikret område. Vi observerte matrester først etter ulykken, men trengselen bidro til at særlig barn ble presset bakover og på kanten mot trappetrinnene til akvariet.

- ... har opptrådt uforsvarlig med å la det stå et usikret område der de arrangerer barnebursdager ved den bratte steintrappen rett ved siden av. På ulykkesdagen, og i perioden før ulykken var det ikke sikret, men det er i etterkant av ulykken satt opp gjerde på det aktuelle stedet. Hadde dette gjerde vært der ulykkesdagen ville vi ikke hatt anledning til å søke denne veien, verken som barn eller voksen.

- Ved førstegangs telefonsamtale med daglig leder ... refererte han til en annen ulykke som har funnet sted på samme sted. Det er altså nok en begrunnelse der det kan sannsynliggjøres at ... har utvist uaktsomhet og uforsvarlig sikring som har resultert i flere alvorlige ulykker.

Det hevdes derfor at det er sannsynliggjort at skaden oppsto som følge av at ... har utvist både uaktsomhet og uforsvarlig drift.

Kundeombudet fastholdt selskapets tidligere beslutning 24.9.21:

Spørsmålet i denne saken er om det er sannsynliggjort og dokumentert at dyreparken eller noen av deres ansatte har opptrådt uaktsomt.

Det skal Innledningsvis bemerkes at saken byr på visse bevismessige utfordringer. Dette ettersom ulykken skjedde mer enn fire år før den meldes. Det er også ukjent for dyreparken eksakt hvor og hvordan ulykken inntraff. Men dyreparken legger til grunn at det har skjedd i amfiets sitteområde/trappeområde, muligens da i sitteområdets ytterkant.

Dyreparken opplyser at miljøet i regnskogen tidvis kan være både bløtt og glatt. Dette er ikke i seg selv uaktsomt, men en naturlig konsekvens av at det i regnskogen er svært høy luftfuktighet. Dette er også skiltet en rekke steder i regnskogen. Se bildevedlegg 3-5. Det er ikke dokumentert eller sannsynliggjort at det var glattere enn hva man må forvente i et slikt tropisk miljø.

Dyreparken opplyser å ha gode rengjøringsrutiner og at alle arealer vaskes hver eneste dag. Likevel kan det fra tid til annet kan ligge noen rester av mat i regnskogen. Dette som følge av at dyrene både beveger seg og spiser fritt i området. Det vil ikke være mulig å unngå dette. Det er imidlertid forbud mot å ta med seg mat inn på området og tilsvarende forbud mot å mate dyrene. Dette er tiltak som bidrar til å redusere matsøl.

Endelig er det anført at området er dårlig sikret. Som nevnt foran er det noe uklart for dyreparken hvor ulykken skjedde, men som beskrevet foran er det antatt at det var i amfiområdet. Her har vi notert oss at det er satt opp et gjerde på øverste trinn. Dyreparken har opplyst at det på baksiden av gjerdet går en gangvei. Det er ikke mulig å falle ned der. Gjerdet er riktignok satt opp de senere årene, men vil ikke hindre at gjester kan komme seg fra gangveien til øverste nivå på amfiet. Gjerdet vil heller ikke redusere gjestenes mulighet til å bevege seg fritt til og i amfiet eller i amfiets sitteområde. Dette kan også gjøres fra nedsiden. Det vil imidlertid alltid være forbundet med en viss risiko for fall dersom man beveger seg i amfiet. Det er ikke sannsynliggjort at risikoen ved å bevege seg i amfiet lå utenfor hva man måtte kunne forvente.

I klagen til nemnda har skadelidte fremlagt en vitneuttalelse datert 10.2.21:

I regnskogdelen er det noen store akvarium lengst nede i anlegget. Denne dagen var det ganske fuktig, vått og glatt enkelte steder her.

Vi måtte derfor leie våre barn ned trappene mot disse akvariene.

.. holdt sin datter i hånden og de går forsiktig ned trinnene. Jeg er på vei ned med vår datter i en annen trapp litt bortenfor og min kone står igjen på toppen av trinnene og ser hva som skjer fra denne posisjonen.

.. sin datter sklir litt og ... fanger henne instinktivt og da mister begge fotfestet og faller ned. Hun holder rundt datteren slik at datteren kommer over henne og ikke blir skadet. ... lander litt på skrått på høyre side av kroppen først på en trinn og så rett ned på steingulvet. Hun får hele tyngden på denne siden. Alt skjer på et øyeblikk og det ser ikke bra ut. De faller rett ned på steingulvet fra noen trinn opp. Anslår høyden til å være nesten 2 meter.

Skadelidte har krevd erstatning for fallulykken og anført at dyreparken er ansvarlig både på subjektivt og objektivt grunnlag. Denne saken skiller seg fra FSN 2976 og FSN 4347 hvor nemnda kom til at den omstendighet at det er glatt ikke i seg selv betyr at gårdeier har forsømt sin plikt til å rydde og strø. Det er her ikke tale om glatt føre/is på vinterstid, men glatt gulv i et "inneområde" i mars-måned hvor man i utgangspunktet ikke forventer at man kan skli. Fallet skjedde i et område der gangveien plutselig slutter, og besøkende må snu. Trengselen var ekstra stor denne dagen som følge av at parken arrangerte barnebursdag, i tillegg til at trappene var glatte, fuktige, bratte og smale. Ut fra skaderisikoen fremstår området heller ikke som tilstrekkelig sikret sml. bl.a. arbeidsplassforskriften § 6-5, jf. § 2-22 hvor det stilles spesifikke krav til sikring av bygningskonstruksjoner ved fare for fall på mer enn to meter. Skadelidte er for så vidt kjent med at det i ettertid er satt opp et gjerde i det usikrede området, noe som ville forhindre ulykken. Det har også skjedd lignende ulykker i parken tidligere.

Alternativt har skadelidte anført at dyreparken må anses ansvarlig på objektivt grunnlag. Et objektivt erstatningsansvar kan pålegges når tingen eller virksomheten som gjør skade representerer et særpreget faremoment, og en stadig risiko for omgivelsene som må overstige dagliglivets risiko. I dette tilfellet er det dyreparken som er nærmest til å bære ansvaret for skaden. Drift av en dyrehage hvor man har mye besøk, og målgruppen i hovedsak er barn, tilsier at man må kunne forvente at uhell vil skje - uavhengig av om man har opptrådt uaktsomt eller ei. Dette har dyreparken ansett som påregnelig ved å tegne ansvarsforsikring.

Kravet er heller ikke foreldet. jf. fal § 8-6. Etter fallet var skadelidte delvis i arbeid med periodevis sykemeldinger. Utredning av skaden ble først gjennomført i perioden 19.3.21 til 21.3.21, og hun falt helt ut av arbeidslivet i mars 2021. Kravet er således meldt innenfor foreldelsesfristen.

I klagen til nemnda har skadelidte fastholdt sine tidligere anførsler, herunder at kravet ikke er foreldet. Hva gjelder ansvar på subjektivt grunnlag er det i tillegg vist til at FinKN 2018-143 ikke er sammenlignbar ved vurderingen av selskapets ansvar. I dyreparken var det en bratt trapp hvor man kunne falle ca. to meter. Dette tilsier at det forelå en større skaderisiko enn i en butikk hvor det ikke foreligger slike faremomenter. Det er også dokumentert ved vitneuttalelse at det var glatt denne dagen, og at det ble avholdt barnebursdag som innebefattet mat og søl – og således økt fare for å skli. I en slik situasjon burde dyreparken bemannet bedre for å påse at alt gikk forsvarlig for seg. Dette er noe man med "rimelighet" må kunne forvente av dyreparken.

Selskapet har avvist kravet og anført at det kan stilles spørsmål ved om kravet var foreldet på meldetidspunktet. Saken er spesiell i den forstand at dyreparken ikke mottok informasjon om personskaden før de mottar en henvendelse fra skadelidte sommeren 2021, dvs. over fire år etter at ulykken inntraff. Forut for dette har dyreparken verken hatt kjennskap til ulykken eller hvordan denne oppstod, og det er fortsatt stor usikkerhet rundt hva som rent faktisk har skjedd. Slik saken er belyst er det således holdepunkter for at et eventuelt krav var foreldet på meldetidspunktet.

Under enhver omstendighet kan dyreparken ikke anses for å ha opptrådt uaktsomt. Saken har blitt grundig vurdert både av kundeombudet i selskapet og på saksbehandlernivå. Her er det lagt vekt på at dyreparken hadde gode rengjøringsrutiner, at det er tilstrekkelig varslet/skiltet om at det kan

være glatt i området, samt at besøkende er oppfordret til kun å bevege seg på stiene. Ved nyere undersøkelser er avstanden fra amfitrappens øverste nivå ned til gulvet videre kontrollmålt til 185 cm, ikke to meter. Det er heller ikke grunnlag for å pålegge dyreparken noe form for objektivt ansvar.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for krav fremsatt under dyreparkens ansvarsforsikring for personskade etter fall fra parkens amfi.

Skadelidte krever dekning for skader påført i en fallulykke i dyrepark 12.3.17. Ifølge skademeldingen skled hun på en steintrapp i amfiet, og falt ca. to meter ned på betongdekket. Selskapet anfører at kravet kan være foreldet og avviser at det foreligger ansvarsgrunnlag.

Nemnda vurderer først om det foreligger ansvar på culpagrunnlag, dvs. om dyreparken har utvist uaktsomhet. Ansvar for dyreparken forutsetter at parken har utvist uaktsomhet ved sikring og for dårlige rutiner på området i parken der skadelidte falt, herunder at amfiet ikke var tilstrekkelig rengjort/sikret, og at det heller ikke ble varslet om at gulvet var glatt. Om unnlatelsen var uaktsom, beror på en totalvurdering av risikoen for skade og handlingsalternativene til parken. Momenter ved vurderingen vil være om det foreligger regelbrudd, risikoen for skade, om risikoen var synlig for skadevolder, hvilke alternativer skadevolder hadde for å unngå skade, samt hvilke forventninger skadevolder hadde til skadelidtes adferd. Risikoen for skade avhenger av sannsynlighet for skade og omfanget av skaden om den inntreffer.

Skadelidte har anført at gulvet var glatt. Et glatt gulv kan føre til fallulykker og personskade. Dyreparken har opplyst at miljøet i regnskogen tidvis kan være både bløtt og glatt som følge av den høye luftfuktigheten. Etter nemndas syn har ikke skadelidte sannsynliggjort at gulvet var spesielt glatt den aktuelle dagen, jf. FinKN 2018-143. Det bemerkes at skadelidte har vist til vitneuttalelser som er ment å bekrefte at gulvet var spesielt glatt, uten at disse er fremlagt. Det fremstår dessuten som uklart for nemnda hva som var den direkte utløsende årsaken til at skadelidte skled og falt, nærmere bestemt om det var luftfuktigheten eller druer som lå der etter mating av dyrene slik skadelidte opplyste i skademeldingen. Slik saken er opplyst er det heller ikke avklart om det var skadelidte eller hennes datter som skled først. Det er ikke dokumentert at det ble meldt om andre skader eller observasjoner som følge av at gulvet var spesielt glatt den aktuelle dagen. Videre er det ingen opplysninger i saken om at dyreparken visste om det glatte gulvet før skaden skjedde, og at de unnlot å rengjøre eller advare besøkende. Etter nemndas vurdering tilsier dette at risikoen for skade ikke kan ha vært spesielt stor, og heller ikke synbar for parken. Dyreparken har opplyst å ha gode rengjøringsrutiner og tiltak som reduserer matsøl. Videre er det opplyst at det er satt opp varselskilt som informerer om at gulvet kan være glatt, og at besøkende oppfordres til å bruke stiene i området. Det er ikke sannsynliggjort at parken rutiner og tiltak er mangelfulle.

Skadelidte har videre anført at området ikke fremstår som tilstrekkelig sikret ut fra skaderisikoen. Slik saken er opplyst for nemnda er det ikke mulig å ta stilling til om området er tilstrekkelig sikret, og om parkens bemanning var tilstrekkelig. Det er heller ikke klart for nemnda akkurat hvor eller hvordan ulykken skjedde. Generelt vil det alltid være en viss risiko for fall dersom man beveger seg fritt i amfiets sitteområde. I aktuelle sak er det ikke dokumentert at risikoen ved å bevege seg i det aktuelle området lå utenfor hva skadelidte kunne forvente.

Nemnda finner etter dette at selskapet ikke er erstatningsrettslig ansvarlig for det tapet skadelidte skal ha lidt som følge av hendelsen på culpagrunnlag.

Det neste spørsmålet som må vurderes er om dyreparken er ansvarlig på objektivt grunnlag. Ansvar på objektivt grunnlag forutsetter at det må dreie seg om en ekstraordinær, stadig og typisk risiko. Med ekstraordinær risiko menes en risiko som vesentlig overstiger dagliglivets risiko som følge av skadehyppighet og/eller omfang.

En fastmontert trapp i et amfi må anses å utgjøre en stadig risiko. Selv om risikoen for skade vil øke om gulvet er glatt eller dersom det oppstår trengsel på grunn av mange mennesker, finner ikke nemnda at selve trappekonstruksjonen kan regnes som en typisk risiko ved driften av dyreparken. Nemnda kan heller ikke se at risikoen for skade er "ekstraordinær" i den forstand at den overstiger dagliglivets risiko. Frivillig ferdsel i slike trapper må anses som en del av dagliglivets risiko, der risikoen for fall er synlig ved ordinær oppmerksomhet. Det er ikke dokumentert at besøkende har pådratt seg skader på samme sted tidligere. Verken normal bruk eller erfaring tilsier at det er grunnlag for å konkludere med høy skadehyppighet. Etter nemndas syn kan ikke risikoen sammenlignes med Gulvlukedommen (Rt. 1991 s. 1303), der risikoen fremsto som langt mer ekstraordinær.

Etter dette er det ikke grunnlag for objektivt ansvar.

Selskapet har anført at det må vurderes om kravet er foreldet. Krav om skadeserstatning foreldes tre år etter dagen skadelidte "fikk eller burde ha skaffet seg nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlige", jf. fel. § 9 nr. 1. Kunnskapskravet innebærer at treårsfristen først starter å løpe når skadelidte har fått eller burde skaffet seg tilstrekkelig kunnskap om både skaden og skadevolderen. I aktuelle sak er kravet fremsatt over fire år etter ulykken inntraff. Slik saken er opplyst kan ikke nemnda ta stilling til foreldelsesspørsmålet, og dette er heller ikke nødvendig all den tid nemnda har funnet at selskapet ikke kan holdes ansvarlig.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).